

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 11. do 20. julija 2013

OBVESTILO

V drugi dekadi julija so, zaradi pomanjkanja padavin, ki je bilo ponekod problematično že v juniju, postali očitni znaki sušnega stresa. Voda v tleh je postajala rastlinam vse težje dostopna, kratkotrajno so ponekod sušni stres ublažile le lokalne nevihte, sicer majhno količino padavin. Učinke sušnega stresa je ob razmeroma visokih temperaturah zraka stopnjeval še vročinski stres. Precej izčrpan talni vodni rezervoar trenutno najbolj ogroža koruzne posevke in zlasti travinje. Zaradi izsušenih tal je motena tudi priprava tal na požetih površinah in setev strniščnih posevkov.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Temperatura zraka je bila v drugi dekadi julija najvišja v zahodni Sloveniji, na Obali in na Goriškem med 23 in 24 °C, drugod večinoma med 21 in 22 °C, za stopinjo do dve bolj sveže je bilo v hribovitih predelih. Povprečna dekadna temperatura zraka je bila za 1 do 2 °C višja od dolgoletnega povprečja. V celinskem delu Slovenije so najvišje dnevne temperature zraka bolj kot ne izjemoma presegle 30 °C, za razliko od obalnega območja in zlasti Goriškega, kjer so bile najvišje dnevne temperature zraka večji del nad 30 °C.

V dveh, oziroma ponekod v treh dneh so bile zabeležene padavine, količine dežja pa so bile zelo majhne, ponekod komaj omembe vredne. Dekadna količina dežja je bila večja v S polovici Slovenije, od 10 do 25 mm je padlo v hribovitih predelih, v južni polovici Slovenije pa niti pol toliko. Skrajni SV države, ter Obala in Goriška so ostali skoraj suhi. Količina padavin nikjer ni dosegla dolgoletnega povprečja. Niti v hribovitih predelih S Slovenije, kjer je bila količina dežja največja, ta ni dosegla ene polovice dolgoletnega povprečja, drugod je bila manjša od ene tretjine povprečja. Osončenje je bilo obilno in povsod po državi nadpovprečno, še posebno na SV države, kjer je bilo sonca dobrih 40 % več kot povprečno.

Napoved izdana: 24.07.2013

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Povprečno je največ vode, okoli 6,0 mm, izhlapelo na obalnem območju, drugod med 4,5 in 5,5 mm, manj le v hribovitih predelih. V posameznih dnevih je izhlapevanje v najbolj obremenjenih okoljih preseglo 7,0 mm. Skupna količina izhlapele vode se je gibala med 46 in 60 mm.

STANJE RASTLIN

Voda v tleh je povsod po državi prešla v stanje težje dostopnosti za rastline, najhujši sušni stres pa je bil ob koncu druge dekade julija prisoten na obalnem območju in v severovzhodnem delu Slovenije. V Pomurju so stanje sušnega stresa sicer občasno zmanjševale lokalne padavine. K sušenju površinskega sloja tal je poleg pomanjkanja padavin prispevalo intenzivno izhlapevanje. V drugi dekadi julija je bilo od 7 do 10 dni z večjim izhlapevanjem od 5 mm vode dnevno, vse letošnje poletje pa na Obali že 45, v Murski Soboti 35, Ljubljani pa 26. Število dni, ko dnevno izhlapi iz tal in rastlin 5 litrov vode na m² se povečuje. Zelo opazen je ta trend po letu 1990.

Vodna bilanca kmetijskih tal je bila ob koncu druge julijske dekade najslabša na Obali in v severovzhodni Sloveniji, kjer je vegetacijski vodni primanjkljaj že presegel 240 mm. Na Obali je vodna bilanca neprekinjeno negativna že od 10. junija dalje. Tudi v Prekmurju negativna vodna bilanca vztraja od začetka poletja, čeprav so na tem območju stanje občasno izboljševale lokalne padavine z majhnimi količinami dežja.

Na koruznih poljih, še posebno na plitvih in peščenih tleh že lahko opazimo zvijanje listov, ob pripeki ovenejo tudi buče. Slabe učinke sušnega stresa je ponekod dodatno stopnjeval močan vročinski stres, ki so mu bile izpostavljene rastline zaradi visokih temperatur zraka.

Površinski sloj tal se je začel intenzivno sušiti tudi v drugih predelih Slovenije. Na Dolenjskem in v Posavju, kjer je padlo le borih 1,6 mm dežja je vegetacijski primanjkljaj že blizu 100 mm, sicer uravnoteženo, a precej slabše od povprečja je letos precej nepričakovano stanje vodne bilance tudi v hribovitih predelih Gorenjske.

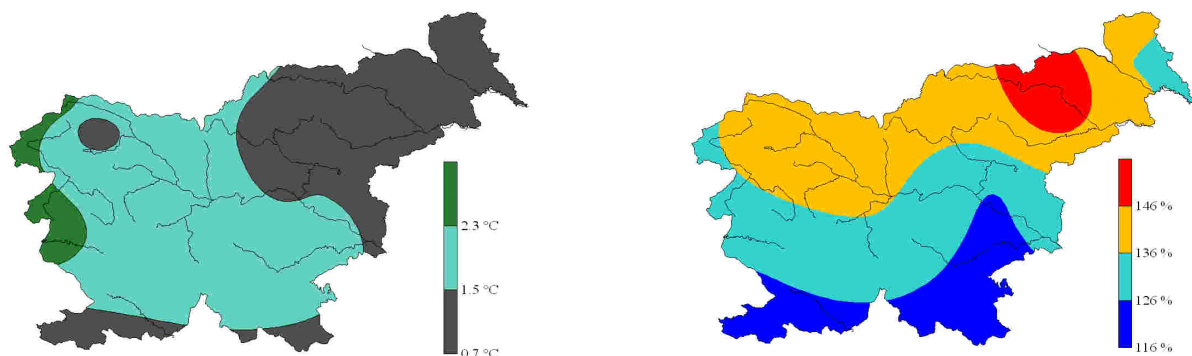
Poleg koruznih posevkov, sušni stres trenutno najbolj ogroža travinje. Pričel se odkos otave, ki je po trenutnih ocenah precej manjši od pričakovanih.

VODNA BILANCA

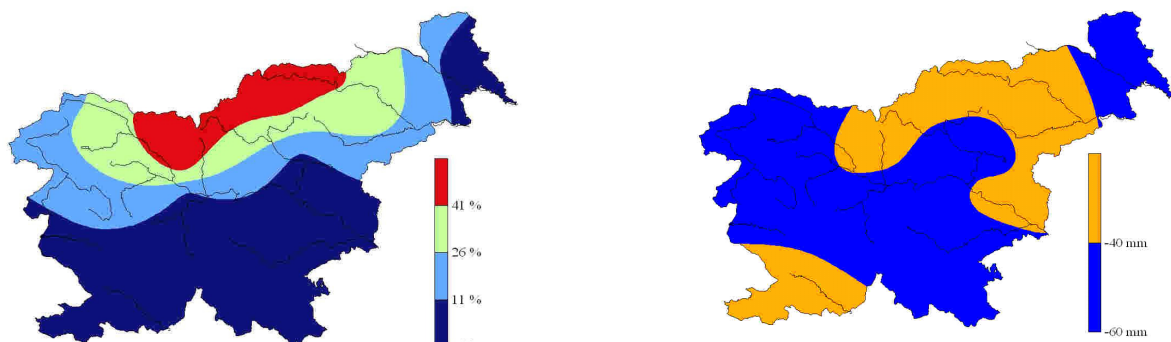
Količina izhlapele vode je v drugi dekadi julija povsod po državi presegla količino padavin, zato je bila vodna bilanca negativna z največjim primanjkljajem v JZ delu Slovenije, še zlasti na Obali, kjer je presegel 60 mm. Primanjkljaj se je zmanjševal proti osrednji in SV Sloveniji, najmanjše vrednosti, okoli 20 mm, so bile v hribovitih predelih S Slovenije. Glede na dolgoletno povprečje je v drugi dekadi julija primanjkljaj običajno večji od letošnjega.

Odklon temperature zraka (levo) in ur sončnega obsevanja (desno) v 2. dekadi julija 2013 od povprečja (1971-2000)

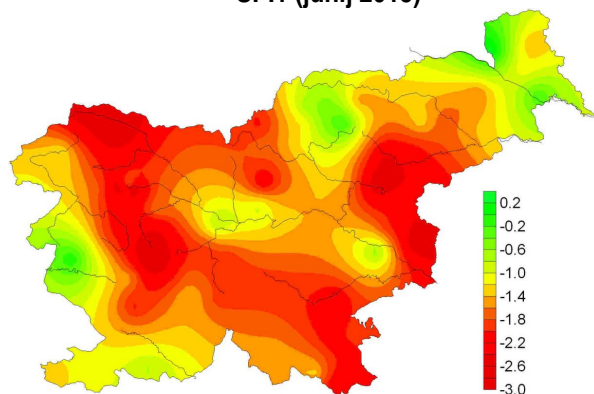

Odklon padavin (levo) in vodne bilance (desno) v 2. dekadi julija 2013 od povprečja (1971-2000)

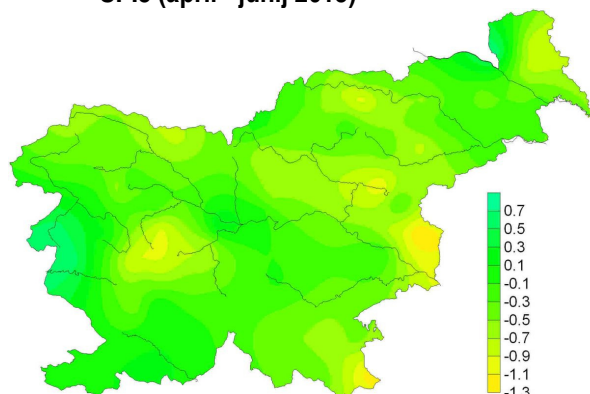

SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje. Pozitivne oziroma negativne vrednosti SPI indeksa še ne pomenijo moče oziroma sušnosti, pač pa le pozitivno oziroma negativno odstopanje padavin od dolgoletnega povprečja in v primeru velikih odstopanj nakazujejo izredno stanje. V letošnjem juniju je bilo v večjem delu Slovenije zaradi pomanjkanja padavin povsod po Sloveniji suho, v večjem delu od zmerno do zelo suho, v delu Gorenjske, Beli krajini in ponekod v Obsootelju celo zelo suho. Za tromesečno obdobje, od aprila do junija, pa je nadpovprečna količina padavin v prvih dveh mesecih doprinesla k temu, da je bilo stanje v večjem delu Slovenije, kljub suhemu juniju, večinoma še v normalnih mejah.

SPI1 (junij 2013)

SPI3 (april - junij 2013)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2,0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2,3 %
1,5 do 1,99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4,4 %
1,0 do 1,49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9,2 %
-0,99 do 0,99	Normalno	Zelena	68,2 %
-1,0 do -1,49	Zmerno suho	Rumena	9,2 %
-1,5 do -1,99	Zelo suho	Oranžna	4,4 %
-2,0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2,3 %